

Informatie sessie Provinciale Staten

Voorzitter Industrietafel
Zeeland / W-Brabant Regio, Edie Engels
dd 23 november 2018

Klimaatakkoord

- Doel:

Een akkoord te sluiten waarin met relevante partners is overeengekomen hoe de CO2-reductie-opgave van 49 % tov 1990 met de meeste kosteneffectieve maatregelen wordt gerealiseerd, met concrete afspraken over de invulling van de opgave voor 2030 en een doorkijk naar het doelbereik 2050.

- 5 sectortafels samengesteld om het Klimaatakkoord voor te bereiden

- Beoogde planning:

- voor de zomer 2018 afspraken op hoofdlijnen
- 2^e helft 2018: uitwerking in concrete programma's

- De financiële en budgettaire kaders uit het Regeerakkoord, startnota en de begrotingsregels zijn maatgevend.

CO2 reductie opgaven 2030

Industrietafel Klimaatakkoord Zeeland / West-Brabant

- Invulling opdracht via Smart Delta Resources
- Basis documenten:
  - Duurzame ambities 2030 (→ oct 2016; ZMF-Provincie-ZSP-Portiz)
  - Roadmap to a climate neutral Industry in the Delta Region (→ maart 2018; SDR)
- Uitvoering via een regionale werk- en hoofdtafel
- Werkwijze op hoofdlijnen:
  - Inventarisatie van kosteneffectieve maatregelen en projecten
  - Inventarisatie (infrastructurele) maatregelen en (innovatie)projecten
  - Aanvullende plannen “niet binnen het hek” van SDR bedrijven en “overige industrie”
  - Biochemie opties inventariseren en waarderen
  - Nieuw te verwachten (grensoverschrijdende) initiatieven inventariseren

1^e fase Landelijke en Regionale tafel

- Diverse bijeenkomsten van landelijke en regionale tafels (commentaar vnl. door regionale werktafel)
- Zeeland – West-Brabant heeft projecten en randvoorwaarden ingediend:
  - SDR Roadmap projecten
  - Reductie projecten uit Ambitie 2030
  - Input vanuit de Biobased Delta initiatieven
  - Aanvullend randvoorwaarden vanuit de regio (vb. infrastructuur, regelgeving, grens aspecten, ..)
- Hoofdlijnen van landelijke Industrietafel zijn rond 10 juli 2018 vastgelegd in o.a. een:
  - Werkdocument met uitgebreide beschrijving
  - Hoofdlijndocument (samenvatting)

Aangeleverd CO2 reductie potentieel

Maatregel	2030 scope 1	Elektriciteitsvraag 2030 in TWh	2030 scope 2 en 3	2050 (incl scope 2/3)
Energie-efficiency				
	0,6 Mton	2 TWh		0,1 UDG + 1,1 Mton
Elektrificatie				
	1,8 Mton			2,3 Mton
CCS + blauwe H2				
	1,7 Mton			1,4 Mton
Groene H2				
	0,1 Mton 0,1 Mton H2 netw			4,3 Mton
Biomassa /recycling / CCU				
	0,5 Mton biorefinery, zeewier		2,0 Mton Steel2Ch (Dow NI en Arcelor B) 0,3 Mton W2Ch	0,5 Mton + 2,0 Mton Steel2Ch + 0,3 Mton W2Ch
Totalen	4,8 Mton		Ca 2,3 Mton	12 Mton

- Excl reductie bij Arcelor & Engie (buiten Nederland)
- Steel2Chemicals in scope 3 reducties
- Excl bestaand CCU bij Yara, want reeds voor 2015 gerealiseerd
- In NL-deel Delta-regio in totaal nu 11 Mton CO2 emissies (scope 1).
- Landelijke doelstellingen;
  - in 2030 > 49% reductie
  - in 2050 95% reductie

Actuele stand van zaken en discussie (nov 18)

Huidige werkwijze:

- Uitwerking uitgangspunten van het hoofdlijndocument van Juli
- Meer thematisch via projectgroepen
- SDR leden participeren in verschillende werkgroepen (H2, ontwerp klimaatakkoord, monitoring & accounting, Instrumentenmix, Level Playing Field, Groei & toetreders, Infra CO2, etc..)
- De landelijke Industrietafel is gesplitst in de oorspronkelijke Industrietafel (met extra VNO) en een kleinere kerngroep

Regionale rol vooral bij toelichting op proces en aandachtsgebieden:

- Innovatie agenda
- Infrastructuur voor de regio (incl. grensaspecten)
- Input instrumentarium (loopt primair via projectgroepen, G12 en betrokken branche-organisaties)

Hoofdpijnen (1)

Kern:

- Individuele CO2 prestatieafspraken voor grote bedrijven
- Financiële prikkels gebaseerd op niet geleverde CO2 reductie

Instrumentarium:

- Uitrol: verbrede SDE+
- Innovatie: pilots, demo's en opschaling
- Vergunningverlening toezicht en handhaving: o.a. één bevoegd gezag

Hoofdpijnen (2)

Concurrentie en groei:

- Level Playing Field Nederlands Industrie: monitor, EU-aanpak
- Op te bouwen nieuwe markten: bio-based, circular plastics
- Groei en toetreders: in beginsel dezelfde regels als bestaande bedrijven

Carbon Capture & Storage (CCS):

- Noodzakelijk om 2030-doelstelling te behalen
- CCS mag ontwikkelingen klimaatneutrale technieken niet in de weg staan
- Dient als opmaat voor hergebruik CO₂ (CCU)
- Doelstelling 2050: geen of minimaal CCS

Hoofdpijnen (3)

Waterstof (H₂):

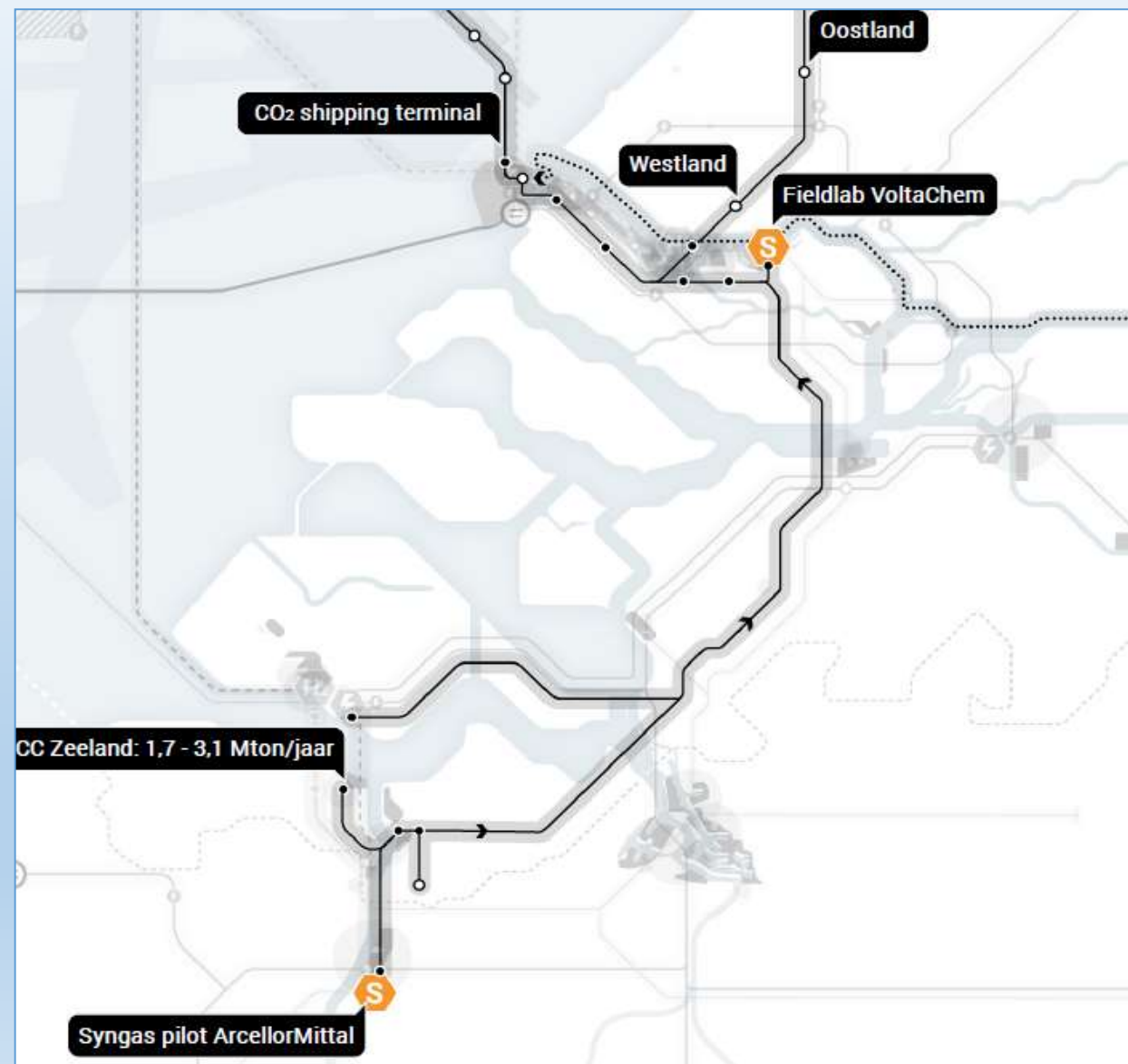
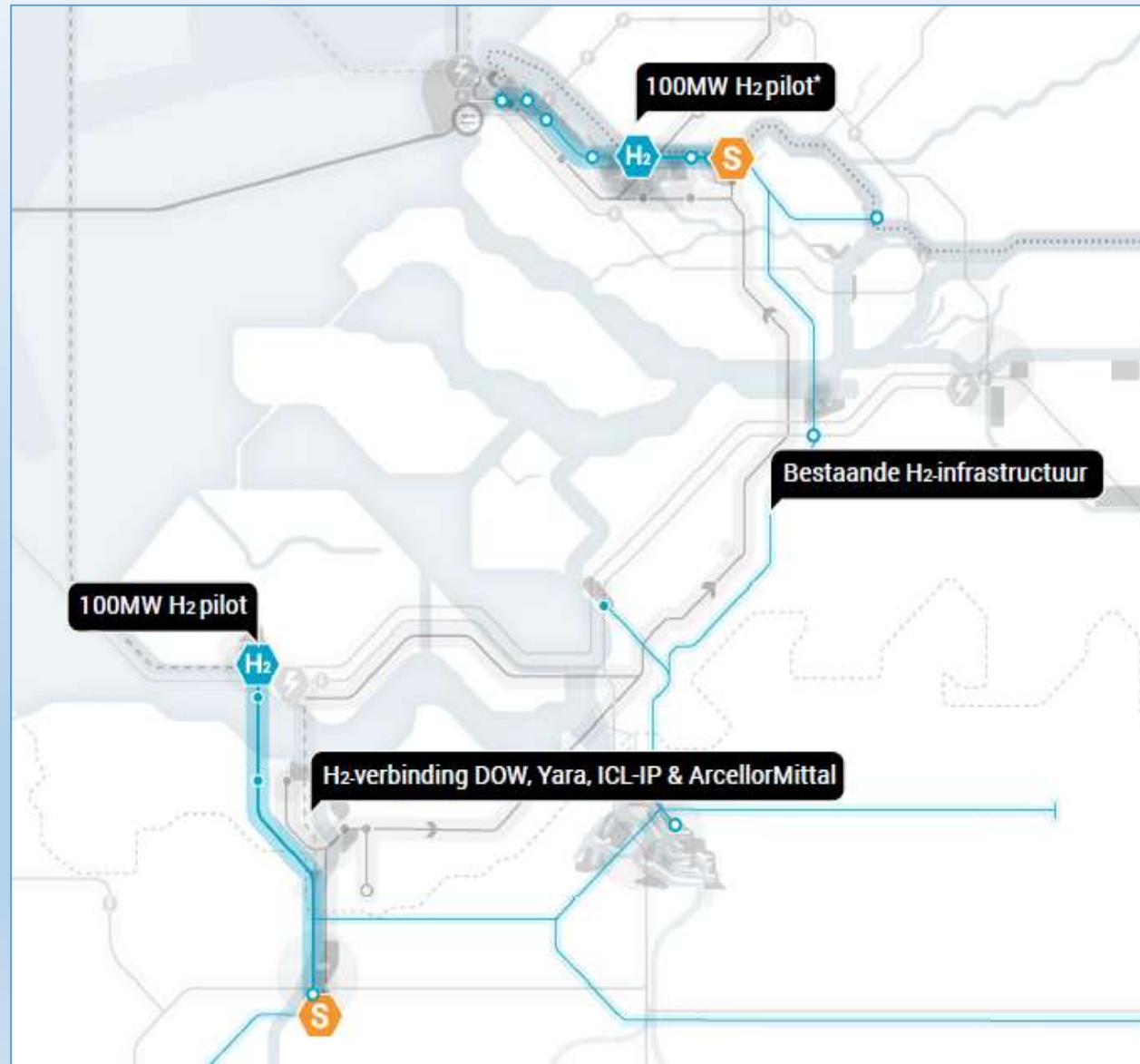
- Rol divers: chemisch bouwblok, energiedrager en energiebuffer
- Voor groene waterstof moeten de kosten van elektrolyse snel omlaag
- Samenhang met duurzaam geproduceerde elektriciteit
- Overheid zal routekaart groene waterstof opstellen
- Blauwe waterstof reserveren voor industrieel gebruik/gascentrales
- Import H₂ is noodzakelijk
- Infrastructuur is cruciaal
- Zeeland goed gepositioneerd: aanlanding Wind op Zee en fors industrieel gebruik

Hoofdpijnen (4)

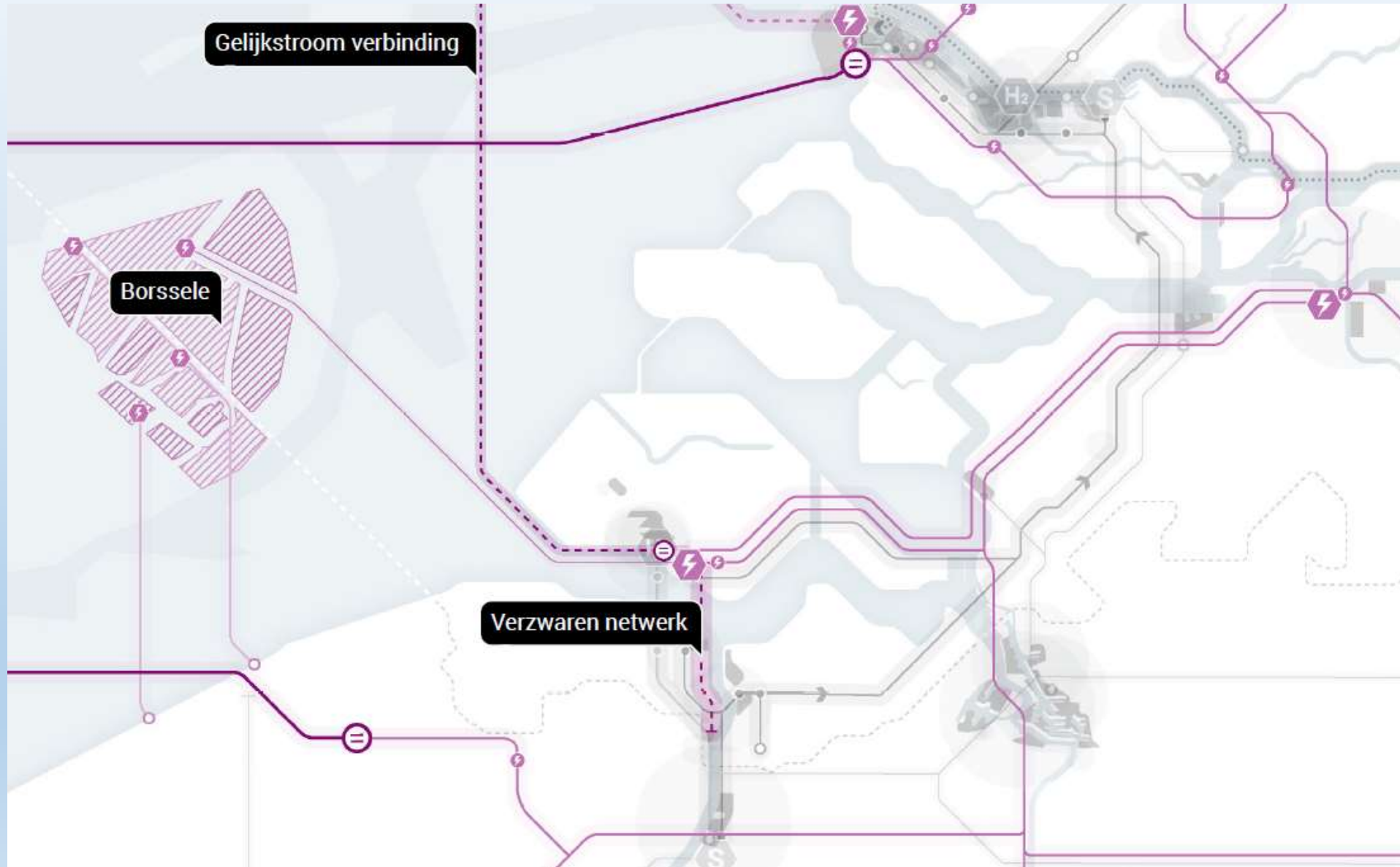
Infrastructuur en Zeeland:

- Tijdige beschikbaarheid van infrastructuur en betaalbare energie zijn cruciaal
- Momenteel onduidelijkheid over o.a. verantwoordelijkheden
- Rijk stelt eerste helft 2019 een visie op voor de infrastructuur voor elektriciteit, gassen, CO2 en warmte
- Rol netbeheerders: pro-actief investeren?
- Zeeland: CUST-project

Waterstof en CO2 infrastructuur in 2030

Uitbreiding elektrische infrastructuur

Vervolg

- Tegen kerst zal het concept akkoord gereed (moeten) zijn
- Er is nog discussie wie en in welke vorm het akkoord gaat tekenen
- De eerste maanden van 2019 zullen worden gebruikt om te komen tot een finale versie

Vragen ?